

Petrol ve Gaz Sektöründe Covid-19 Etkisi*

Mücbir Sebep Hükümlerinden Faydalanma

21 Nisan 2020

EY

Building a better
working world

Hakkımızda

Can SÖZER

Vergi Bölümü

Caner Çelik

*Sosyal Güvenlik ve İş
Hukuku Hizmetleri Bölümü*

Mücbir Sebep İlanı

- VUK'un 13 üncü maddesinde vergisel açıdan **mücbir sebep halleri** sayılmaktadır.
- VUK'un 15 inci maddesinde de, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle **bölge, il, ilçe, mahal veya afete maruz kalanlar** itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye ve bu sürede **vergi ödevlerinden yerine getirilemeyecek olanları** tespit etmeye Bakanlığın yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.
- Bakanlık bu yetkisine istinaden 518 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Tebliğ ile **koronavirüs salgınından** ve bu kapsamda **alınan idari tedbirlerden** etkilenen **2 Mükellef Grubu** için mücbir sebep halinin varlığını ilan etti ve bu iki grup için hangi vergisel ödevlerin ertelendiğini açıkladı.

518 Sıra No.lu VUK Tebliği

Birinci Grup;

- Ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden **gelir vergisi mükellefiyeti** bulunan mükellefler
- Ana faaliyet itibariyle **belirlenen sektörlerde** faaliyet gösteren mükellefler
- Ana faaliyet alanı itibarıyla İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında **geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine** karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin
- **1 Nisan ila 30 Haziran (bu tarihler dahil)** arasındaki üç ay için mücbir sebep halinde olduğu kabul ediliyor.

518 Sıra No.lu VUK Tebliği

İkinci Grup;

- **65 yaş ve üstünde** olması nedeniyle sokağa çıkma yasağı getirilen GV Mükellefleri(Meslek Mensuplarının kendi mükellefiyetleri dahil)
- **Kronik rahatsızlığı** bulunması nedeniyle **sokağa çıkma yasağı getirilen** mükellefler (Meslek Mensuplarının kendi mükellefiyetleri dahil)
- GV, KV, KDV ve Muhtasar gibi beyanname ve bildirimleri **bu meslek mensuplarınca** verilen mükellefler
- **22 Mart** ila **sokağa çıkma yasağının sona ereceği tarih** (bu tarihler dâhil) arasında mücbir sebep halinde olduğu kabul ediliyor.

Vergi Ödev ve Yükümlülüklerde Erteleme

Birinci Grup Mükellefler İçin;

- Mart, Nisan ve Mayıs Dönemlerine ilişkin verilmesi gereken **Muhtasar** ve **KDV** beyannamelerinin verilme süresi **27 Temmuz 2020** günü sonuna kadar uzatılmıştır.
- Ertelenen beyannamelere istinaden **tahakkuk edecek vergilerin ödeme süreleri** ise **altışar ay** uzatılarak ödemelerin **Ekim, Kasım ve Aralık** aylarının **son haftası içerisinde** yapılabilmesi sağlanmıştır.
- “**Form Ba-Bs**” bildirimlerinin verilme süreleri ile **e-Defterlerin** oluşturulma, imzalanma ve yüklenme süreleri **27 Temmuz 2020** günü sonuna kadar uzatılmıştır.

Vergi Ödev ve Yükümlülüklerde Erteleme

İkinci Grup Mükellefler İçin;

- **Mücbir sebep süre içinde** verilmesi gereken **GV, KV, KDV ve Muhtasar** gibi tüm **beyanname ve bildirimlerinin** verilme süreleri ile bunlara istinaden **tahakkuk eden vergilerinin ödeme sürelerinin** vadesi (son günü), sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden **15 inci günün sonuna** kadar uzatılmıştır.
- 24/03/2020 tarihi itibarıyla geçerli **Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi** bulunması gerek.
- 24/03/2020 tarihinden sonra yapılacak sözleşmeler ile mücbir sebep kapsamına girilemeyecek.
- 24/03/2020 tarihinden sonra sona erecek veya iptal edilen sözleşmeler dolayısıyla mücbir sebep kapsamından çıkılacak.

Kapsama Alınan Sektörler

Birinci Grup;

Ana Faaliyet itibariyle belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren mükellefler;

1	alışveriş merkezleri dahil perakende	9	araç kiralama
2	sağlık hizmetleri	10	depolama faaliyetleri dahil lojistik ve ulaşım
3	mobilya imalatı	11	sinema ve tiyatro gibi sanatsal hizmetler
4	demir çelik ve metal sanayii	12	matbaacılık dahil kitap, gazete, dergi ve benzeri basılı ürünlerin yayıncılık faaliyetleri
5	madencilik ve taş ocakçılığı	13	tur operatörleri ve seyahat acenteleri dahil konaklama faaliyetleri
6	bina inşaat hizmetleri	14	lokanta, kıraathane dahil yiyecek ve içecek hizmetleri
7	endüstriyel mutfak imalatı	15	tekstil ve konfeksiyon imalatı ve ticareti
8	otomotiv imalatı ve ticareti ile otomotiv sanayii için parça ve aksesuar imalatı	16	halkla ilişkiler dahil etkinlik ve organizasyon hizmetleri

Petrol ve Gaz Sektörü ile İlgili Olabilecek Kapsam

Ana Faaliyet itibariyle belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren mükellefler;

madencilik ve taş ocakçılığı	Taş kömürü, linyit, uranyum, krom, nikel, alüminyum gibi madenlere yönelik faaliyetler ile mermer, granit ve taş ocakçılığı gibi madencilğe yönelik faaliyetler
depolama faaliyetleri dahil lojistik ve ulaşım	Hava, kara, demiryolu, deniz ve her türlü su yolu ile yapılan her türlü şehir içi ve şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı, otoyol, tünel ve köprü işletmeciliği, depolama ve antrepoculuk faaliyetleri, havaalanı yer hizmetleri, havaalanı işletmeciliği, hava, kara, deniz ve demiryolu taşımacılığıyla ilgili kargo ve bagaj yükleme boşaltma hizmetleri gibi her türlü lojistik ve ulaşım hizmetleri

Petrol ve Gaz Sektörü ile İlgili Olabilecek Kapsam

Kapsama Girenler

B	MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı
06.10.01	Ham petrolün çıkarılması
06.20.01	Doğalgaz çıkarılması (madenciligi)
09	Madencilik destekleyici hizmet faaliyetleri
09.10.01	Doğalgazın sıvılaştırılması ve gaz haline getirilmesi (maden alanında gerçekleştirilenler)
09.10.02	Petrol ve gaz çıkarımıyla ilgili sondaj hizmetleri (tetkik, araştırma hizmetleri, jeolojik gözlemler, kuyu çalıştırılması ve kapatılması ile test amaçlı sondaj faaliyetleri vb. dahil)
09.10.03	Petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili vinç ve sondaj kulesi kurma, onarım, sökme vb. hizmet faaliyetleri
09.90.01	Madencilik ve taş ocakçılığını destekleyici diğer hizmet faaliyetleri (tetkik, araştırma hizmetleri, jeolojik gözlemler, boşaltma, pompalama hizmetleri) (test amaçlı sondaj faaliyetleri ile petrol ve doğalgaz için yapılanlar hariç)
09.90.02	Madencilik ve taş ocakçılığını destekleyici test amaçlı sondaj faaliyetleri (petrol ve doğalgaz için yapılanlar hariç)
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı
49.50	Boru hattı taşımacılığı
49.50.01	Boru hattı ile ham petrol, rafine petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
49.50.03	Boru hattı pompa istasyonlarını işletme hizmetleri
49.50.04	Boru hattı ile doğalgaz taşımacılığı
49.50.90	Boru hattı ile diğer malların taşımacılığı (kömür çamuru, kimyasal ürünler, vb.)
52.10.04	Petrol, petrol ürünleri, kimyasallar, gaz, vb. depolama ve antrepoculuk faaliyetleri

Kapsama Girmeyenler

19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım
46.71.01	Sıvı yakıtlar ve bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti (ham petrol, ham yağ, mazot, benzin, biodizel, fuel oil, gaz yağı, madeni yağlar, gres yağları vb.)

Mücbir Sebep Hükümlerinden Faydalanma

- Mücbir sebep hükümlerinden yararlanacak mükelleflerin belirlenmesinde Tebliğin yayım tarihi olan **24/03/2020 itibarıyla** vergi dairesi kayıtlarındaki “**Ana Faaliyet Kodu**” dikkate alınacaktır.
- “**Ana Faaliyet Kodu**” olarak mükelleflerin sicil kayıtlarında ilk sırada yer alan **NACE kodunun** dikkate alınacağı **Uygulama İç Genelgesi Seri No: 2020/3** belirtilmiştir.

Mücbir Sebep Hali Sorgulanma

- Mücbir sebep hükümlerinden yararlanma durumunun sorgulanabilmesi amacıyla İnteraktif Vergi Dairesi içinde **“Bilgilerim”** sekmesi altında

Mücbir Sebep Durum Sorgu Ekranı

- 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında **Mücbir Sebep Durum Sorgu** ekranı eklendi.

518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında Mücbir Sebep Durum Sorgusu

Bu sayfada; ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan veya salgından doğrudan etkilenen ya da İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğinin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamında mücbir sebep durumundan yararlanıp, yararlanamadığına ilişkin sorgu sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Ana faaliyet alanlarının tespit edilmesinde 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodları dikkate alınmıştır.

Mücbir Sebep Durum Sorgu Ekranı

- Sorgulama sonucu mücbir sebep hükümlerinden "**yararlanabilirsiniz**" ya da "**yararlanamamaktasınız**" şeklinde ifade edilmektedir.

518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında Mücbir Sebep Durum Sorgusu

i Bu sayfada; ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan veya salğından doğrudan etkilenen ya da İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğinin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), b) ve (c) bendi kapsamında mücbir sebep durumundan yararlanıp, yararlanmadığına ilişkin sorgu sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Ana faaliyet alanlarının tespit edilmesinde 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğinin yayım tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodları dikkate alınmıştır.

► **518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında Mücbir Sebep Durumu Sorgu Sonucu**

Vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodunuza göre; 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği kapsamında mücbir sebep durumundan yararlanabilirsiniz.

518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında Mücbir Sebep Durum Sorgusu

i Bu sayfada; ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan veya salğından doğrudan etkilenen ya da İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğinin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), b) ve (c) bendi kapsamında mücbir sebep durumundan yararlanıp, yararlanmadığına ilişkin sorgu sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Ana faaliyet alanlarının tespit edilmesinde 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğinin yayım tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodları dikkate alınmıştır.

► **518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği Kapsamında Mücbir Sebep Durumu Sorgu Sonucu**

Ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyetiniz bulunmadığından veya vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodunuz 518 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği kapsamında belirtilen sektörler arasında yer almadığından mücbir sebep durumundan yararlanamamaktasınız.

Fiilen İştival Konusu Dolayısıyla M¼cbir Sebepden Yararlanma

- Vergi dairesi kayıtlarında yer alan **Ana Faaliyet Kodu** dolayısıyla m¼cbir sebep h¼k¼mlerinden **yararlanamadığınız** durumda ana faaliyet alanı olarak m¼cbir sebep h¼k¼mlerinden yararlanan sektörlerin herhangi birinde **fiilen iştilal edildiğinin** ispat ve tevsik edilmesi halinde, m¼cbir sebep h¼k¼mlerinden faydalanılabilecek.
- Başvurular, **Ana Faaliyet Kodu Değışikliğı Raporu** ile İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden yüklenmek suretiyle gerçekleştirilecektir. Söz konusu raporların eki olarak ispat ve tevsike ilişkin tüm belgeler yüklenebilecektir.

Fiilen İştival Konusu Dolayısıyla Mucbir Sebepden Yararlanma

Size nasıl yardımcı olabilirim? FAVORILER

ANA SAYFA

BİLGİLERİM

ÖDEME VE BORÇ İŐLEMLERİ

E-TEBLİGATLARIM

İŞLEM BAŐLAT

İŞLEM DURUMLARIM VE SONUÇLARI

BAĞLANTILAR

Faaliyet Konusu DeęiŐiklięi Dilekçesi

Ger İleri

1.Adım 2.Adım 3. Adım 4.Adım Özet

Yeni faaliyet kodunuzu seçmek için Faaliyet Kodu butonuna tıklayınız.

Faaliyet Kodu

i Faaliyet konusu deęiŐiklięi bildirimini, deęiŐiklik tarihinden itibaren bir ay içinde yapılmalıdır. Bu süreden sonra yapılan bildirimler için Vergi Usul Kanunu'nun 352. maddesi gereğince II. derece usulsüzlük cezası uygulanacaktır.

Faaliyet konusu deęiŐiklik tarihi seçiniz.

Calendar

Ana Faaliyet Kodu Değişikliği Raporu

- Ana faaliyet kodu değişikliği için fiili faaliyetten elde edilen **Brüt Hasılatın** diğer faaliyetlerden elde edilen hasılatlardan fazla olması gerekmektedir.
- Brüt Hasılatın tespitinde **2019 Hesap Dönemi** veya **2019 4.Geçici Vergi Dönemi** ya da 2019 yılında sonuçlanan **Özel Hesap Dönemi** dikkate alınacaktır.

Raporda Hasılat tespitine ilişkin olarak;

- Son 4 Geçici Vergi Dönemine ilişkin en yüksek hasılatı elde ettiğini bildirdiği Meslek Kodu
- Ayrıntılı Gelir Tablosu,
- Form Ba-Bs Bildirimlerine ilişkin değerlendirmeler,
- Benzeri bilgi, belge, veri ve değerlendirmelere

yer verilmek suretiyle mükellefin gerçek faaliyet alanı ortaya konularak ana faaliyet kodu değişikliği talebinde bulunulacak.

Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu

- Bu talepler Vergi Dairesi Başkanlıklarında oluşturulacak **Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu** tarafından değerlendirilerek **VDB** veya yetkilendirilen **Grup Müdürü** tarafından onaylanacak.
- Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu başvurudan itibaren **15 gün içerisinde** başvuruları sonuçlandırır.
- Komisyonun olumlu veya olumsuz mütalaası **VDB** veya **Yetkili Grup Müdürü** onayına sunulur.

Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu

- Başvurunun **uygun görölmesi halinde** imzalı yazı mükellefe verilir ve durum ayrıca ilgili vergi dairesine de bildirilir.
- Başvurunun **onaylanmaması** halinde ise ilgili vergi dairesine yazılı bilgi verilir.
- Mükelleflerin sunduğu Rapor ve diğer belgeler dışında ihtiyaç duyulan başkaca bilgi belgeler de Komisyon tarafından istenebilir.

Doğrudan ve/veya Dolaylı Olarak Etkilenenler

Mücbir sebep halinde oldukları kabul edilen **mükelleflerle aynı sektörlerde faaliyet gösteren** ve Covid-19 salgınından ve bu kapsamda alınan tedbirlerden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen mükellefler de mücbir sebep kapsamına alınabilir.

- Petrol ve gazın çıkarılmasına yönelik faaliyetlere girdi sağlayan mükellefler, müşterilerinin tamamının mücbir sebep halde olduğu dikkate alındığında; kendi mal ve hizmet siparişlerinin durma noktasına gelmesi, tahsilat sıkıntıları yaşamaları gibi durumlar dolayısıyla bu kapsamda değerlendirilebilir.
- Petrol ve gazın çıkarılmasına yönelik faaliyetlerinin yanı sıra petrol ve gaz sektöründeki başka aşamalarda da faaliyetleri bulunan mükelleflerin; faaliyetlerinin bir bütün olarak salgından etkilendiği yönünde savları ortaya koymaları mümkündür.

Covid-19 Salgınından Etkilenenlerin Mücbir Sebep Hükümlerinden Faydalanması

VUK'un 13'üncü maddesinde ise kanun koyucu mücbir sebepleri “**gibi haller**” ibaresi ile belirtmek suretiyle **sınırlayıcı değil, genişletici** bir anlayışla hükme bağlamıştır.

Belirlenen sektörlerden bağımsız olarak tüm dünyayı, ekonomimizi ve insanların çalışma hayatını olumsuz etkileyen bir salgın(pandemi) durumu söz konusudur.

Söz konusu maddede, dört bent halinde sayılan durumlara benzer olayların ortaya çıkması durumu da mücbir sebep olarak kabul edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Covid-19 Salgınından Etkilenenlerin Mücbir Sebep Hükümlerinden Faydalanması

Hazine ve Maliye Bakanlığı VUK'un 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre "**mücbir sebep sayılan haller**" nedeniyle **bölge, il, ilçe, mahal veya afete maruz kalanlar itibarıyla mücbir sebep hali ilan** etmeye yetkilidir.

Söz konusu salgından doğrudan veya dolaylı olarak etkilenerek vergi ödev ve yükümlüklerini yerine getiremeyecek durumda olanların; mücbir sebep halleri arasında belirtilen **gibi hallerin** kapsamına dahil edilebileceği kanaatindeyiz.

Mücbir Sebep Hali Nasıl Tevsik Edilebilir?

Mükelleflerce durumlarını ispat ve tevsik eden bilgi ve vesikalarla (etkilendikleri süreyi de belirtmek suretiyle) müracaat edilmesi esastır. Sınırlayıcı olmamak kaydıyla aşağıdaki belgeler bu kapsamda nitelenebilir.

- Salgın kaynaklı daralmayı ortaya koyan rapor veya uzman görüşleri.
- Alacakların tahsil sorunlarını gösteren belgeler.
- Takip hukukuna kanunlarda belirlenen yasal sürelerin 30 Nisan 2020 tarihine kadar durdurulmasının şirketin mali durumuna etkisini gösterir belgeler.
- Sağlık Bakanlığı veya diğer kamu idareleri yetkililerince yapılan uyarıların ve alınan tedbirlerin faaliyetlere doğrudan etkisini gösteren belgeler.

Soru & Cevap

A King penguin stands prominently on the left side of the frame, facing right. It has a black head and neck with a bright yellow patch on its throat and chest. The rest of its body is white with a black stripe on its back. It is surrounded by a dense crowd of fluffy, brown chicks. The chicks are mostly out of focus, creating a sense of a large colony. The lighting is soft, highlighting the textures of the penguin's feathers and the downy feathers of the chicks.

Teşekkür ederiz!

Can SÖZER

Kıdemli Müdür

can.sozer@tr.ey.com

Petrol ve gaz
sektöründe covid-19'un
sosyal güvenlik
yükümlülüklerine etkisi

21 Nisan 2020

Caner Çelik

Müdür, EY

Sosyal Güvenlik ve İş Hukuku Hizmetleri

caner.celik@tr.ey.com

- Kısa çalışma uygulaması
- 7244 sayılı Kanun ile 4857 Sayılı İş Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa ilave edilen hükümler
- Covid-19 nedeniyle SGK Primlerinde mücbir sebep uygulaması
- Uzaktan çalışma, ücretsiz izin, telafi çalışması
- Covid-19 döneminde İş Sağlığı ve Güvenliği tedbirleri

Kısa çalışma uygulaması

Kısa çalışma nedir?

Genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma sürelerinin geçici olarak azaltılması veya durdurulması hallerinde, çalışanlara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulamadır.

Çalışma süresi en az **1/3** oranında azalmış olmalı veya, Süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyet tamamen veya kısmen **en az dört hafta** süreyle durdurulmalıdır.

3 aya kadar uygulanabilir.

Kısa çalışma nedir?

Kısa çalışma uygulaması bakımından “Zorlayıcı Sebepler”

- ▶ İşverenin kendi sevk ve idaresinden kaynaklanmayan, önceden kestirilemeyen, bunun sonucu olarak bertaraf edilmesine imkân bulunmayan, geçici olarak çalışma süresinin azaltılması veya faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması ile sonuçlanan **dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumları ya da deprem, yangın, su baskını, heyelan, salgın hastalık, seferberlik gibi durumlardır.**
- ▶ Yeni tip Koronavirüs' ün (Covid-19) olası etkileri dikkate alınarak "**dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlardan ileri gelen zorlayıcı sebep**" kapsamında kısa çalışma uygulaması başlatılmıştır.

Kısa çalışma ödeneği

Haftalık normal çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için hesaplanmaktadır.

- ▶ Çalışanın son on iki aylık sigorta primine esas kazancı (S.P.E.K.) dikkate alınarak hesaplanan ortalama günlük kazancının % 60' ıdır.
- ▶ **Üst sınır**, aylık brüt asgari ücretin % 150' sidir.

	Ortalama Aylık Kazanç	Kısa Çalışma Ödeneği (Brüt)	Damga Vergisi	Ödenecek Kısa Çalışma Ödeneği
Son 12 ayda asgari ücretle çalışan*	2.943,00	1.765,80	13,40	1.752,40*
Son 12 ayda 5.000 TL ile çalışan	5.000,00	3.000,00	22,77	2.977,24
Son 12 ayda 12.000 TL ile çalışan	12.000,00	4.414,50 (*)	33,51	4.380,99

Kısa çalışma ödeneği

- ▶ Haftalık normal çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için hesaplanmaktadır.
- ▶ En çok 3 ay için ödenmektedir. Cumhurbaşkanı tarafından bu süre 6 aya kadar uzatılabilir.
- ▶ Zorlayıcı sebeplerle yapılan kısa çalışmada ilk hafta için kısa çalışma ödeneği sağlanmamaktadır. (4857 sayılı Kanun 40. madde)
- ▶ Kısa çalışma süresi boyunca çalışanların genel sağlık sigortasına ilişkin (GSS) primleri İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.
- ▶ Hafta tatili, genel tatil vb. ücretleri orantılı olarak işveren ve Kurum tarafından ödenir.
- ▶ Kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler işsizlik ödeneği süresinden düşölmektedir. Ancak, mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

7226 sayılı Kanun ile İşsizlik Sigortası Kanununda yapılan değişiklikler

---

- ▶ 7226 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle Covid-19' in etkileri nedeniyle 30.06.2020' ye kadar yapılacak başvurularda;
- ▶ Son 60 gün boyunca hizmet akdine tabi olan ve son üç yıl içinde en az 450 gün süreyle işsizlik sigortası primi ödenmiş çalışanlara Kısa Çalışma yaptırılacaktır.
- ▶ Belirtilen koşulu taşımayanlardan da kısa çalışma süresini geçmemek üzere son işsizlik ödeneği hak sahipliğinden kalan süre kadar kısa çalışma ödeneğinden yararlanma hakkı sağlanmıştır.
- ▶ Kısa çalışma uygulanan dönemde 4857 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde yer alan sebepler hariç olmak kaydıyla işveren tarafından **işçi çıkarılmaması** gerekir.

Kısa çalışma başvurularında dikkat edilmesi gereken hususlar

Başvurular e-posta aracılığı ile yapılmaktadır.*

Başvuru Dokümanları;

- ▶ Kısa Çalışma Talep Formu,
- ▶ Kısa Çalışma Uygulanacak İşçi Listesi,
- ▶ **Çalışma süresinin azaltıldığını veya faaliyetin kısmen/tamamen durdurulduğunu ortaya koyan belgeler,**
- ▶ Yönetim Kararı (Yönetim Kurulu Kararı, Müdürler Kurulu Kararı vb.),
- ▶ Resmi makamlar tarafından faaliyeti durdurulan işyerleri kapsamında olduğuna dair diğer belgeler.

- ▶ **7244 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle** 29.02.2020 tarihinden itibaren Covid-19 gerekçeli kısa çalışma başvurularında **uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin,** işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemeleri gerçekleştirilecektir.
- ▶ İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

7244 sayılı Kanun ile 4857 Sayılı İş Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanununa ilave edilen hükümler

---

4857 sayılı İş Kanuna eklenen Geçici 10. Madde (Fesih yasağı ve ücretsiz izin uygulaması)

- ▶ **17.04.2020 tarihinden itibaren üç ay süreyle**, her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, 25 inci maddenin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan **ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemeyecektir.**
- ▶ İşveren, 17.04.2020 tarihinden itibaren, üç aylık süreyi geçmemek üzere, işçiyi tamamen veya kısmen **ücretsiz izne ayırabilecektir.**
- ▶ **Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermeyecektir.**
- ▶ Bu madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilecektir.

7244 sayılı Kanun ile 4857 Sayılı İş Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanununa ilave edilen hükümler

---

4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 24. Madde (Günlük 39,24TL Nakdi Ücret Desteği)

- ▶ Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte (17.04.2020) iş sözleşmesi bulunmakla birlikte **4857 sayılı Kanunun geçici 10. maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan çalışanlara,**
- ▶ 15/3/2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi işsizlik ödeneğine hak kazanacak şekilde feshedilen ve bu Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan çalışanlara (**son 60 gün ve 3 yıl içinde 450 prim günü kuralını karşılamayan çalışanlara**),
- ▶ 4857 sayılı Kanunun geçici 10. maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere, ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, **günlük 39,24TL tutarında nakdi ücret desteği verilecektir.**

7244 sayılı Kanun ile 4857 Sayılı İş Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanununa ilave edilen hükümler

---

4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 24. Madde (Günlük 39,24TL Nakdi Ücret Desteği)

- ▶ Ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığına tespiti halinde işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında **idari para cezası uygulanır ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.**
- ▶ Bu madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlananlardan 5510 sayılı Kanuna göre genel sağlık sigortalısı veya **genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenlerin genel sağlık sigortasına ilişkin primleri Fondan karşılanır.**

Covid-19 nedeniyle SGK
Primlerinde mücbir sebep
uygulaması

Covid-19 nedeniyle SGK Primlerinde mücbir sebep uygulaması

- ▶ Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulunca alınan 26/3/2020 tarihli ve 2020/188 sayılı karar ile **518 Sıra No' lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği** ile mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen sektörlerde faaliyet gösteren mükelleflere ait işyerlerinde, 4(a) kapsamında sigortalı çalıştıran özel sektör işverenleri ile 4(b) kapsamındaki sigortalıların;
  - ▶ **2020/Mart** ayına ait sigorta primlerinin son ödeme süresi **02.11.2020** tarihine,
  - ▶ **2020/Nisan** ayına ait sigorta primlerinin son ödeme süresi **30.11.2020** tarihine,
  - ▶ **2020/Mayıs** ayına ait sigorta primlerinin son ödeme süresi **31.12.2020** tarihine, ertelenmiştir.

Covid-19 nedeniyle SGK Primlerinde mücbir sebep uygulaması

- İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler uyarınca 65 yaşını doldurmuş veya kronik rahatsızlığı bulunması nedeniyle sokağa çıkma yasağı kapsamına giren gerçek kişi işverenler ile isteğe bağlı sigortalılar hariç; 4/(b) bendi kapsamındaki sigortalılardan;
  - 22/3/2020 tarihi ile mücbir sebep döneminin sonuna kadar 65 yaşını doldurmuş olanların herhangi bir talebe bağlı olmaksızın,
  - Kronik rahatsızlığını sağlık kuruluşlarından alınacak muteber belgelerle ispat ve tevsik edenlerin başvurularına istinaden,
- Mücbir sebep dönemi boyunca tahakkuk edecek sigorta primlerinin, **sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 15 üncü günün sonuna kadar ödenmesi halinde süresinde ödendiği kabul edilecektir.**

Covid-19 nedeniyle SGK Primlerinde mücbir sebep uygulaması

- Ana faaliyet alanları itibariyle tebliğde sayılan sektörlerde faaliyette bulunan işverenlerin 24 Mart 2020 tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarındaki Ana Faaliyet Kodu dikkate alınmaktadır.
- İşverenler <https://uyg.sgk.gov.tr/IsverenSistemi> üzerinden erteleme kapsamında olup olmadığını kontrol edebilmektedir.
- İşyeri tescil bilgilerindeki NACE REV2 kodu ilgili sektörlerle ait olmasına rağmen sorgu neticesinde erteleme listelerinde yer almadıklarını iddia eden işverenler Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine başvurabilecektir.
- Ancak, erteleme kapsamında olan sektörlerde faaliyet göstermesine rağmen işyeri tescil bilgilerinde sektörel NACE REV 2 kodunun yanlış olduğunu iddia eden işverenlerin NACE REV 2 kodunun düzeltilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili taşra birimine başvuruda bulunması gerekecektir.

Uzaktan çalışma, ücretsiz izin,
telafi çalışması

Uzaktan Çalışma

- Uzaktan çalışma; işçinin, işveren tarafından oluşturulan iş organizasyonu kapsamında iş görme edimini evinde ya da teknolojik iletişim araçları ile işyeri dışında yerine getirmesi esasına dayalı ve yazılı olarak kurulan iş ilişkisidir.
- Çalışma için gerekli araçlar (bilgisayar, internet, telefon vb.) işveren tarafından sağlanmalıdır.
- Mevcut iş sözleşmelerine karşılıklı anlaşma ile uzaktan çalışmaya yönelik ek hükümler konulmalıdır.
- Ücret ve diğer haklar (yemek vb.) normal çalışmada olduğu gibi geçerlidir.
- Evde yapılan çalışma sırasında, mesai saatleri içinde oluşabilecek kazalar da iş kazası olarak kabul edilmektedir. Uzaktan çalışma halinde de işverenler tarafından çalışanlara İSG eğitimi verilmelidir.
- Covid-19 nedeni ile yapılan geçici olarak evden yapılan çalışmalar uzaktan çalışma sayılmaz. Yemek ücreti aynen ödenmelidir.

4857 sayılı İş Kanuna eklenen Geçici 10. Madde (Fesih yasağı ve ücretsiz izin uygulaması)

- ▶ **17.04.2020 tarihinden itibaren üç ay süreyle**, her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, 25 inci maddenin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan **ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemeyecektir.**
- ▶ İşveren, 17.04.2020 tarihinden itibaren, üç aylık süreyi geçmemek üzere, işçiyi tamamen veya kısmen **ücretsiz izne ayırabilecektir.**
- ▶ **Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermeyecektir.**
- ▶ Bu madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilecektir.

Telafi Çalışması

- Covid-19' a bağlı nedenlerle oluşabilecek hizmet kayıplarınının giderilmesi için alınabilecek bir diğer önlem ise telafi çalışmasıdır.
- 4857 sayılı İş Kanunu md. 64'e göre telafi çalışması yaptırılabilir durumlar arasında zorunlu nedenlerle işin durması da yer almaktadır.
- Bu hallerde işveren 4 ay içinde çalışılmayan süreler için telafi çalışması yaptırabilir.
- Telafi çalışmaları, günlük en çok çalışma süresini aşmamak koşulu ile günde üç saatten fazla olamaz.
- Tatil günlerinde telafi çalışması yaptırılamaz.
- Yasal koşullara uygun biçimde yaptırılan telafi çalışması fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmaz

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

- 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun işverenin genel yükümlülüğü başlıklı 4. maddesine göre;
  - İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu çerçevede mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri almak, organizasyonu yapmakla yükümlüdür.
- Çalışanlar da 6331/19 uncu madde kapsamında ki yükümlülüklerinin yanında COVID-19 hastalığı özel olarak işyerinde alınan tedbirlere uymak ve bu konuda verilen emir ve talimatları uygulamak zorundadır.
- COVID-19 teşhisi konulan bir çalışanın normal şartlarda hastalık olarak kabul edilmesi gereken bir rahatsızlığı, eğer işyeri kaynaklı ise ve bu husus tespit edilirse iş kazası olarak kabul edilebilecektir. (Bkz. Yargıtay'ın H1N1 virüsü kapmış bir çalışan hakkında verdiği iş kazası kararı)
- Bu durumda ortaya çıkabilecek maliyetlerin (aylık-tedavi masrafları, rücu tazminat vb.) işverenler tarafından karşılanması beklenecektir.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

1-İş sağlığı ve güvenliği kurulunun bulunduğu işyerlerinde kurul tarafından, diğer işyerlerinde ise; işveren veya vekili koordinesinde hazırlık ekibinin kurulması,

Hazırlık ekibi;

- i. Alınacak tedbirlerle ilgili çalışmaları yürütecek,
- ii. İşyerindeki hijyen ve temizlik konularında gerekli çalışmaları yürütecek,
- iii. Kurum içi ve kurum dışı iletişimi koordine edecek,
- iv. Acil durum planını güncel tutacaktır.

2-Acil durum planı ve risk değerlendirmesi,

- Salgın hastalıklara karşı planlanmış önlemlerin mevcut COVID-19'a göre güncellenerek acil durum planınızın devreye alınması,
- İşyerinde yürütülen faaliyetlerin ve çalışma organizasyonunun, çalışanların COVID-19' a maruz kalmalarını engelleyecek şekilde düzenlenmesi,
- Çalışan temsilcileri ve/veya çalışanların güncellenen acil durum planı hakkında bilgilendirilmesi ve plan kapsamında ne yapmaları veya yapmamaları gerektiğinin farkında olmalarının sağlanması,
- COVID-19 ile ilgili işyeri özelindeki tehlikeler belirlenerek ayrı bir risk değerlendirmesi veya mevcut risk değerlendirmesi üzerinde güncelleme yapılması gerekmektedir.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

---

3. Salgının yayılmasını önleme

- Bilindiği üzere henüz COVID-19' a yönelik koruyucu bir sağlık hizmeti (Aşı vb.) bulunmamaktadır.

Bununla birlikte;

- i. Çalışanların işe başlamadan önce temassız ateş ölçerle kontrol edilmesi ve ateşi olanların işyeri hekimine yönlendirilmesi gerekir.
- ii. İşyeri genelinde çalışanların sosyal mesafesini sağlamak için uygun bir çalışma modeli geliştirilmelidir.
- iii. Çalışanların hasta olduklarında evde kalmalarını teşvik eden, öksürük ve hapşırma görgü kurallarını içeren ve el hijyeninin önemini anlatan afiş/poster/talimatlar işyerinin girişine ve herkesin görebileceği diğer alanlara asılmalıdır.
- iv. Çalışanlara tek kullanımlık mendiller ve biyolojik atıklar için ayrı çöp torbaları sağlanmalı; temizlik personeline, çöplerin içeriğine temas edilmeden boşaltılması için gerekli uygulamalar yaptırılmalıdır.
- v. Çalışanlar, işyeri ortamına girmeden ve çalışma sırasında en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla ellerini yıkamaları konusunda bilgilendirilmelidir, su ve sabuna erişim olmadığı takdirde alkol bazlı bir el dezenfektanı kullanarak ellerini sık sık temizlemeleri sağlanmalıdır.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

---

4. Temizlik ve hijyen

- i. İşyerinde temizlik ve hijyen standartları en üst seviyeye çıkarılmalıdır.
- ii. Sağlık Bakanlığının tavsiyeleri doğrultusunda gerekli ek önlemler alınmalıdır.

5. Kişisel koruyucu donanımlar hakkında rehberlik

- i. Enfeksiyon şüphesi olan kişilerle doğrudan temas veya kontaminasyon riski bulunan çalışma ortamlarında, çalışanların tam kapalı göz koruyucu veya yüz koruyucu/siperlik (EN-166), koruyucu kıyafet (EN-14126), solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) ventilsiz maskelerin ve eldivenlerin (EN ISO 374-5 ve virüs piktogramlı) kullanılması sağlanmalıdır.
- ii. Covid-19 virüsüne karşı koruma amaçlı “tekrar kullanılamaz” anlamına gelen “NR” işareti bulunan maskelerin bulundurulması gerekmektedir.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

Seyahat ve toplantılarla ilgili tavsiyeler

6. Etkilenen bölgelere seyahat

- Yurtdışından dönen kişiler işe gitmekten kaçınmalı ve Sağlık Bakanlığı'nın 14 Gün Kuralına uymalıdır. Bu kişiler bilgi almak için ALO 184 Koronavirüs Danışma Hattını aramalı ve kendilerini tecrit etmelidirler.

7. Toplantı öncesinde veya sırasında ve sonrasında;

- Mümkünse muhtemel COVID-19 maruziyetini önlemek adına toplantıları ertelenmeli veya tele/video konferans olarak yapılmalıdır. Bunların gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, toplantı daha az katılımcı ile gerçekleştirilmelidir.
- **Toplantı sonrasında** tüm katılımcıların adları ve iletişim bilgileri en az bir ay boyunca saklanmalıdır.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

Bir çalışan rahatsızlık hisseder ve COVID-19'a maruz kaldığını düşünürse ne yapmalı?

- i. COVID-19'a maruz kalanları belirlemek için olası maruz kalma kriterleri (örneğin, kişinin gitmiş olabileceği alanlar) hakkında İSG Kurulu veya Hazırlık Ekibini bilgilendirerek, Sağlık Bakanlığı'nın tavsiyelerine uyulmalıdır.
- ii. Hastalık şüphesi bulunan kişi maske takarak işyeri hekimine gitmeli ve muayenesi yapılarak şüpheli COVID-19 durumu bulunduğu takdirde etkilenen kişi diğer çalışanlardan izole edilerek daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan kapalı alanda bekletilmelidir. Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sağlık kuruluşu ile iletişime geçilerek sevki sağlanmalıdır.
- iii. Etkilenen çalışanın atıkları için Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmalıdır.
- iv. Etkilenen çalışanın tıbbi yardım beklerken lavaboya/banyoya gitmesi gerekiyorsa, mümkünse ayrı bir lavabo/banyo kullanımı sağlanmalıdır.

Covid-19 döneminde İSG Tedbirleri

- «İşyerlerinde (Covid-19)'a karşı alınması gereken önlemler ve işyerinde Covid-19 olduğundan şüphelenilen veya teyit edilen biri varsa ne yapılmalı» konulu, 07.04.2020 tarih ve 32 sayılı SGK sirkülerimizi <https://www.vergidegundem.com/> adresinden edinebilirsiniz.
- Bakanlık İş Sağlığı ve Genel Müdürlüğünün bu konudaki güncel yayınlarını takip etmek için; <https://www.ailevecalisma.gov.tr/covid19> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Bu sunumda yer alan açıklamalarımız ve organizasyon süresince paylaştığımız konuya ilişkin genel bilgilerdir. Katılımcıların konuya ilişkin olarak konunun uzmanları ile kendi ihtiyaçları doğrultusunda ayrıca irtibata geçmeleri tavsiye edilmektedir. EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye ve/veya EY Türkiye organizasyonuna bağlı diğer kuruluşlara ve şahıslara bu sunumun içeriğinden ve katılımcıların yorumlarından kaynaklanan sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk iddiasında bulunulamaz.

Teşekkür ederiz!

Can SÖZER

Kıdemli Müdür

can.sozer@tr.ey.com

Caner Çelik

Müdür

caner.celik@tr.ey.com